

Indúlt BETSBÖL Szombaton 28. April. 1787.

*Kész a' Haború, tsak a' dób, és trombita-szó hi-
bázik!*

Vallyon nagyot mondék-é? Feleljenek e' követ-
kezendő környül-allások; mert ha az Európai
Hatalmasoknak jelenvaló hadi-készülettyeket, titkos
tanátskozáfaikat és szövetségeket; edgyik Hatalmas-
ságnak a' másik Hatalmaság küszöbét őrzött követjé-
nek visszsa hívattatását; edgy szóval, akár a' Ten-
gert, akár a' Izárazot meg-tekíntjuk, a' leg-rántzofabb
homlokú Politikus-is egyebet nem mondhat: *Kész a'
Háború!* — Edgynéhány esztendeje már, hogy né-
melly tenger partjaihoz közelebb lakó Hatalmasá-
gok bizonyos Európai Fejeknek nagyra terjedett ha-
talmokat, szövetekezéseket, tengeri kereskedésbéli
előre el-játott tzeljokat s t. alattomban való mérges

indulatokkal szemlélvén, a' *Márs* véres óltárain tü-
 zet gerjesztő hadi szövétnekeket már minden-feié el-
 készítvén, csak az alkalmatofságra vigyáznak vala.
 Tudva lévő dolog, hogy a' *Muszka Tsászárné* még
 a' múlt esztendőben *Kerfonésus* felé szándékozik va-
 la; mellyet bizonyoson véghez-is vitt volna, ha ama
 meszse látó *Hertzeg Potemkin* (ez az öreg *Fridrik*-
 tól félt) által meg nem akadályoztatik vala szándéká-
 ban. A' *Fridrik* halála után, kire életében nagyon
 vigyáztak a' *Háborgók*, el-végzé magában *II-dik Ka-*
tharina (nem csak egyedül) hogy magát *Konstántzi-*
nápolynak már meg-nyert *Hosztátyában Kerfonésusban*,
 honnan kedvező szelekkel 48 óra alatt *Konstántzina-*
polynál köthetki a' hajó, meg-koronáztatván, 's *Bessa-*
rábiát - is kezéhez vévén, a' *fekete-tengeren*, a' hól
 mások, ő-is ott haláztathafson. Ezt a' *Fekete-tenger*
 főbb *Halázfzai* a' *Frantzia* és *Török* jól tudván,
 már rég, hogy a' *Frantzia* *Infinérek* által minden *Tö-*
rök erőiségek jó lábra állittatnak; a' hadi nép *Frant-*
zia nótán tántzól; sőt a' mint már ez előtt költ le-
 veleinkben-is írtuk vala, a' *Tenger* szorosabb partya-
 in kemény *Váarakat* építettett, és már ez előtt való
 esztendőben minden *Tisztviselőit*, valakikben csak
 leg-kifsebb bal vélekedést tapasztalt, le-hányta, és
 készült, várván ő-is alkalmatofságot. Már most mi-
 dön látná, hogy a' *Kerfonésusi Koronázás* olly fok
 ezer fegyveresek jelenlétekben akar véghez-menni,
 minden hadi erejét rántzba szedvén, a' *Muszka* ellen
 maga háborút kiáltott, és a' széleket úgy el-állotta,
 hogy a' *Muszka Tsászárné* a' *Péter-várából* jött leg-
 bizonyosabb levelek szerént *Kiovból* a' jövő honap-
 ban *Pétervárába*; némelly *Bétsi Politikusok* szerént
 pedig, *Bétsbe*, minden bizonynyal visszsa váratik. *Frant-*
zia mutatója lévén a' *Török* órának; mellyszerént ez

sem többet, sem kevesebbet nem üt, csak a' mint a' mutató mutattya, keresik a' segítséget, és alkalmasabb menedék helyeket. A' Tengeri háborúban senkinek nagyobb hasznát nem veheti a' Török, mint a' Spanyólnak: ezt rég tudja a' Diván; jól esméri a' Gibráltár körül lévő alkalmas helyeket; azért legelőbb-is ezen környül-állásokbana' Spanyol barátságát vadászván, ezt annyira meg-is nyerte, hogy Májusnak I. napjára (a' Madriti levelek szerént) edgy Helytartó Török Követ 100-ad magával váratik Madritba; kik mind a' Király költségén fognak tartatni; sőt edgy más tudósítás szerént már 6. Apr. a' *Kárthágéna* kikötő-helyből 2 hajó ment Konstantzinápolyba ezen kopász fejű követnek Madritba lejendő vitelére. — A' Marokkai Császár nem ok nélkül kérvala a' Gibráltár vára hadi hajóiból nem régiben egynehányat, nagy fizetés alatt, a' maga számára; mert a' mint az Anglus hírek jönnek, *Tángerből* nem régiben 2000 mása ágyúnak való réz, és véghetetlen fokaságú falétrom küldeték nem régiben Konstantzinápolyba. — A' Nápolyi Király szép ajándékokat véve a' napokban Konstantzinápolyból. — A' Marokkai Császár Követje Nemzetes *Tahát-Fénig* Úr Algésirásba váratik, hogy onnan edgy *Rágusai* hajón 730 ezer Tzekhinot (arany) vigyen Konstantzinápolyba. — Hogy az Anglusnak-is hasznát vehessék, ennek a' Marokkai Császár vám nélkül ereszté el kereskedő hajóit nem régiben. Valamint a' Frantzia a' Muszka Udvartól; úgy a' Muszka a' Frantzia Udvartól visszra hívták Követjeiket, és a' Konstantzinápolyi Muszka követről a' Politikusok sem tudják meghatározni, mint lett dolga? kik fogságban lenni tartják; kik a' maga Udvarához visszra mentnek állítják. Ezen környül-állások mind rettentők; de edgy
vagyon

vagyon még-is, melly a' Politikusoknak eszeket 's előre-látásokat fel-akasztotta, t. i. a' Pruszsziai Udvar' tsak a' napokban tapasztalt környül-állása. — Tudni való dolog, hogy Pruszszzában szemlátomást hadra készülnek, és a' múlt hónapnak 24-dikéig edgy Pruszszus Fő-Vezér *Lingenfeld* a' Lütikhiai Hertzegi Püspökhöz menvén Ura nevében, arra kéri vala, hogy engedné-meg néki, hogy Katonákat fogadhasson; mellyet leg ottan még-is nyere. Eddig ezen Udvar' mindég a' Muszka részről valónak lenni tartották a' Politikusok, és a' Töröknek azon szívességet, melly-szerént a' Királynak új Koronájához különös követje által szerentsét kíván vala, tsak kelle-re-felett-való hízelkedésnek ítelték; de megdobbantak most, midön a' napokban észre vevék, hogy a' Pruszszus Király bizonyos követtje által nagy ajándékokat küldé Konstantzinápolyba; a' két Udvar' között edgymásnak adja a' két-féle Kurir az ajtót, és a' mi leg-nagyobb — edgy Helytartó Török Követ váratik minden órán Berlinbe. *Már e' sok, ha igaz!!!* mert külömben, noha Otsakovhoz minden nap újjabb újjabb Török fergek érkeznek-is, tudván a' Politikusok a' Frantzia hadierőt; melly békefényben tsak 180 ezer 954, háborúban pedig leg-félyebb-is 223 ezer 446 főből áll; 's tudván a' más részt-is, előre tudnák a' dolog ki-menetelét; de így nem tudnak itélni, és ezen hírről tsak nem meg-némúlának. — Midön ezen újságokat írom, több több hírek repülnek-bé ablakomon a' háborúról; mellyek közzül tsak ezt írom, hogy a' Frantzia Politikusok értelme szerént soha Kerionésusban koronázás nem léfzen, és soha nem akart lenni; hanem ezen készülétek tsak a' Török fel-gérjesztésére szelloztanak, hogy ez-által a' Muszka más széljét érhesse.

Ekklesiái dolgok.

A' Római levelek szerént, a' Szentséges Atya a' PÉTER szélvezes tengeren hánykodó Hajótskájának mostani szomorú környül-állásai között, most a' Német Országi-Scillára, majd a' Toskánai-Káribdis-re tekintvén, igen szomorú és fel-háborodott állapotban lenni tapasztaltatik. — A' Brüsfszeli Nuncius' dolga a' Bétsi Nunciusra és Kárdinalisra bízott, hogy ezen Ekklesiái Fő-Papok a' F. Monárkhát engesztelő eszközök által a' dolgot mennél tökéletesebben véghez-vihessék; de még az aránt semmi bizonyost nem tudunk. — Hogy a' Pistolyában lévő Toskánai Fő-Puspök minden Római engedelem nélkül már régtől fogva, az atyafiságnak csak nem minden grádittsán, házasági engedelmet ösztogat; Puspöksége alatt lévő Templomokból, edgyen kívül, minden Oltárokat ki-hányatott; sok Klastromokat minden más híre nélkül el-törölt: külömbb külömbb féle Frantzia Könyveket, mellyek a' Rómában meg-tiltott könyvek száma között találtatnak, olosz nyelvre fordított, és ki-nyomtatott: a' Pápának a' Nuncius által hozzá küldött parantsolatját visszra küldötte, és, edgy szóval, hogy olyan gabonába vágta sarlóját, mellyet eddig csak Rómában volt szabad aratni; rend-kivül-való mozgást okozott minden szegeletben Rómában, és a' Szentséges Atya csak a' már ki-hirdettett Pistolyai Szinodusban Punktumainak világ eleibe való kelését várja, és leg-ottan hathatófabb eszközökhöz nyúlni el-végzette magában. — Igy szól egy Olosz Országi levél Rómáról: „Itt, valami csak Reformátziói névvel neveztetik, kivált ha az eddig való hatalom és Uraság kisebbségével köttetett öszve, mind ama gyűlölséges *Jánsenismusi* és *Eretneki* név alatt meg vagynak átkozva; nevezetesen a' Német Or-

Országgyűlés' punktumai minden Római szegedetekben átkoztak." — A' Bétsi Ekklesiái Újságból a' többi között ezt olvasom: „Mióltától-fogva a' F. Monárkha edgy Templomban edgy Misénél többet olvasni nem enged, és a' fok szentül heverő idegen Papoknak fokaságot Bétsből a' Fő-Konfistórium el-paran-tsólta; azólta Bétsben fok titkos szent szegedetek vagynak; hol titkon minden nap edgynehány buzgó Miséket szolgáltatnak. Ezek között nevezetesebb a' SZENT-ISTVÁN Temploma kerítésében lévő Parokhia, hól egész dél előtt edgyik Mife-mondó Pap a' másíknak adván az ajtót, napjában nem kevesebb nép halgat itten MISÉT, mint a' SZ. ISTVÁN Templomában. Illyetén titkos szentséget szolgáltató házak minden Bétsi Szerzeteseknek vagyon a' Templomon kívül. — A' Domokos Szerzetebéli Papoknál a' Klastrom második Contignátzióban lévő folyosó az erre rendeltetett hely; hól a' Kristus születése' Innépén az ugyan azon edgy órában Misét szolgáltatni kívánó Papok fokasága úgy öfzve-gyűlt vala, hogy az elsőségen veszekedő Papok edgymásnak fértegető szókat-is mondának, 's t." — Nem régiben edgy világ' szemét-dombján el-tévelyedett ország világ látó szegény legény bé-megy B — — a' Helv. Vallásnak' Templomába; nem tudván a' szokást, hogy előre apró pénzt válthatott volna; midőn leg-áhitatolabban halgatná a' Prédikátziót, el-jön az Edgyházi rúdra kötött tsengettyüs erzfényével (melly erzfény noha az Ekklesia színe szerént fekete; de minden világi erzfénynél ezüstösebb és aranyosabb.) Hogy az egész Templom' népe előtt vagy szegénynek, vagy fakarnak ne láttassék, kapkod ő-is a' nadrág 'sebibe; de edgyetlen edgy 20. Krajtzárofsánál több pénze nem lévén, morgólodva oda adatá vele a' szegény.

Ki-jöven a' Templomból (nem volt mivel mennyen ebédre) így szólla Pajtásának: „Nó 34 esztendeje, hogy az Istent, az Ekklesia rendelése szerént közön-séges helyen tisztelem; de soha ilyen drágába nem került; ennekutánna csak magamban fogok könyörög-ni. — Ezen vissza élés már a' R. Katholika Ekkle-siából ki töröltetett, és némelly Protestáns Ekklesiák-ban, mint leg-nagyobb botránkozásnak eszköze, má-ig-is fenn-maradott. — Prédikátzio alatt edgy tsen-gettyüs erszénnyel az egész templomot fel-járni, és mindennek eleibe nyújtani, nem a' Bölts JÓSEF Szá-zadjához illik. Edgy szegény Köz-Katonának 4 Krajtzár edgynapi 'Sóldja, egész héten szolgálatban vagyon, fegyverét forgattya; már ha ez Protestáns, 's ilyen helyeken vagyon, vagy Templomba nem mégyen, vagy 3 Krajtzárra szoríttya aznap szük-ségét.

Elegyes Tudósítások.

Bizonyos Levelekből olvasom, hogy az Insiné-
rek ferge parantsolatot vett légyen, melly szerént a'
Lemberg, és *Kersonésus* között való földnek mappá-
ját, hogy mennél hamarább lehet a' régi leg-jobb
mappákból le-tsinálván, azok leg-nagyobb sietséggel
ő Felsége után *Lembergbe* küldessenek. Ha ez igaz,
nem szükség az ő Felsége útjáról hofszafon írunk;
mert ebből kiki láthattya meddig ment. — A' múlt
Szeredán indítának le a' Dunán edgy hajót innen,
mellyben száz edgynéhány hajóhúzásra íteltetett bü-
nösök valának. — *Kuffsteinből* úgy értyük, hogy
edgy nagy szüületésű Magyar fogoly ottan elméjében
meg-háborodott légyen; igaz-é a' hír tökéletesen,
vagy nem? arról annál inkább nem felelhetünk, men-
nél szívefebben óhajtyuk, hogy ezen hírben minnyá,
jan hazudjunk. — A' Budai hírek szerént nem régi-
ben

ben olyan jóvállás tétetett vala-fel, melly szerént minden Magyar Országban lévő Árvák-háza édgyvé adafsék; és úgy gondolják, hogy azon szörnyű épületnek edgyik része, mellyet Pestnél építtének, erre a' végre rendeltetett légyen. — Ugyan ezen Levélből olvassuk, hogy Bars Vármegyében L***, kik már régtől-fogva nem akarják vala a' magok Földes Uraikat illendő-képpen szolgálni, végre ennek végben vitelére erőszakoson kényszerítettének. — Ezen hónapnak 12-dikén némelly öszönözö fejei ezen paraszti Seregnek el-fogatának; erre öszve röffienvén a' parasztok, kaszára, kapára, és más paraszti fegyverre kapának, és edgy Vezér alatt, kit ők életekkel és lelkekkel-is óltalmazni öszve eskudtenek vala, a' párt-ütésnek le-tsendesíttésére küldetett Tzesvitz sereg béli Katonákra rá-ütének. Ezen Katonasággal lévő Kapitány minden úton módon akarja vala őket le-tsendesíteni; de semmire sem mehetvén velek, végtére tüzet adat rájok; de ez is meg-nem ilyezthetvén őket, még inkább a' Katonaságra ütének, és a' Kapitánynak tsak nem élete veszedelmével ki-vágák kezéből a' kardot; mellyre a' Kapitány, hogy a' verontást el-kerülhesse visszafaz tere. Ekkor több gyalog és Lovas-Katonák gyűlvén öszve, a' párt-ütö paraszti sereget el-fzéleszték, kik között sokakat megsebesítve fogságra vivének. Még-is mind-addig nyugodni nem akarának, valamig az ő Vezérek, ki már leg-előbb-is sebet kapott vala, golyobist nem nyere a' maga fejébe. Ezzel a' parasztok le-tsendesedének végtére. Máig-is azzal dítsekednek a' parasztok, hogy ha ezen Zenebonának első szikrátskáját olly hirtelen és olly jó móddal el-nem oltyák vala, nagyobb tűz kerekedett volna belőlle.